

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Євген НОВОЧИНСЬКИЙ	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ШТУЧНИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ ГЕТЕРОГЕННИХ КОМП'ЮТЕРНИХ АРХІТЕКТУР.....	40
Юлія МАЗУР Оксана ПЕТІНОВА	ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО МІГРАНТІВ: СОЦІАЛЬНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ (НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ).....	46
Аллен БИКОВ	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	53
Ірина АРАБАДЖИ Кіра ЛІТВІНЦЕВА	ФЕНОМЕН НАРОДНОЇ ОБРЯДОВOSTІ ЯК СКЛАДОВА ЕТНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ НА ОДЕЩИНІ.....	59
Аліна СТЕПУРА	УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СТИЛЬ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ (ПОЧАТОК ХХ СТ.)....	61
Наталія РИБКА Марія СОЛОДКА	ЕСТЕТИЗАЦІЯ ЗУПИНОК ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ: АКТУАЛЬНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	64
Ганна НІВНЯ	РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ СНАТ-GPT В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	67
Олена КАРАНФІЛОВА Софія ВЕРДИШ	СКЛАДОВІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	70
Яна ГОРДИНСЬКА	ПРЕКРАСНЕ І ПОТВОРНЕ У СУЧАСНІЙ МІСЬКІЙ АРХІТЕКТУРІ.....	73
Інна ФЕДОРОВА	ДЕСТРУКТИВНІСТЬ ЯК ВИБІР: ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ.....	76
Тетяна ЮРЧЕНКО	ЛЮБОВ ЯК УМОВА НАБУТТЯ ЦІЛІСНОСТІ.....	79
Алана НЕКРЯЧ	ЕТИЧНІ НОРМИ В НАУЦІ ТА ЕТИКА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	81
Степан БАРКОВ	ПРИНЦИП ГАРМОНІЇ У КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО ПРИРОДОКОРИСТАННЯ.....	84
Анастасія ДЯКОВА	СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ОДНОГО З ТВОРІВ А.КАМЮ: «ЧУМА», «МІФ ПРО СІЗІФА»).....	86
Фікрет ГУСЕЙНОВ	ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕАЛИ ЦИЦЕРОНА.....	92

- показати, що непослідовне та безсистемне застосування принципу гармонії як філософського підґрунтя природокористування в даний час є суттєвим методологічним недоліком цього виду діяльності, який перешкоджає успішній реалізації прийнятої світовою спільнотою стратегії УР;
- обґрунтувати актуальність поглибленого дослідження принципу гармонії методами холістичного підходу в рамках філософії науки і техніки стосовно проблем формування національної концепції науково - технічного прогресу як фактора УР соціоприродної системи;
- обґрунтувати доцільність коригування понятійного апарату, що застосовується при гармонізації діяльності, яка забезпечує перехід суспільства на шлях сталого розвитку за рахунок включення до методологічного інструментарію холістичних методів пізнання.

Як ми вважаємо, отримані в результаті такого методологічного обґрунтування висновки актуалізують завдання глибокого перегляду філософсько-методологічних основ національної концепції сталого та безпечного повоєнного розвитку, тим більше що ця концепція в даний час реалізується в низці міжнародних угод та національних концепцій та програм, предметом яких тією чи іншою мірою і в тому чи іншому відношенні є природокористування як життєво важлива форма діяльності всього людства.

Анастасія ДЯКОВА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
ОПП «Готельно-ресторанна справа»

Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н., професор
кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін,
Міжнародний гуманітарний університет, місто Одеса, Україна

СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ОДНОГО З ТВОРІВ

А. КАМЮ: «ЧУМА», «МІФ ПРО СІЗІФА»)

«Абсурд — це не кінець світу. Це лише початок істинного пізнання»

Альбер Камю

Філософія абсурду є однією з центральних тем у творчості Альбера Камю, який у своїх творах порушує питання про сенс людського існування в умовах абсурду та конфлікту між людським прагненням до розуміння і хаотичною та незбагненною природою світу. Камю вважає, що людина живе у світі, де на всі великі запитання вона не може отримати відповіді. Цей стан і є абсурдом – конфліктом між нашим пошуком смислу та безмовністю Всесвіту. Ця тема розкривається у його творах «Чума» та «Міф про Сізіфа», де абсурд не лише описується, а й надається можливий шлях його подолання через прийняття його як основи для життя. У даній роботі буде розглянуто суть та значення абсурду у творчості Камю на прикладі двох згаданих творів.

Одним із головних творів, де Камю розкриває свою філософію абсурду, є «Міф про Сізіфа». У цьому есе він намагається пояснити, що абсурд виникає у зіткненні людини зі світом, який не дає відповідей на її запитання про сенс життя. Камю формулює концепцію абсурду як невідповідність між прагненням людини до логіки і порядку та хаосом і байдужістю Всесвіту. Людина намагається знайти сенс, структурувати і пояснити світ, але в результаті стикається з його байдужістю, що призводить до стану абсурду [1].

Камю наголошує на тому, що абсурд виникає не тільки з факту існування цього конфлікту, але й з усвідомлення людиною своєї смертності. Він вважає, що саме смерть є остаточним підтвердженням абсурду, оскільки вона руйнує всі спроби людини знайти постійний і об'єктивний сенс у житті. Камю пише: «Всі наші дії призводять до одного – смерті. І жодна філософська система не здатна надати цьому якогось змістовного значення» [2].

У «Міфі про Сізіфа» Камю пропонує особливий спосіб розв'язання проблеми абсурду: прийняття його як даності. Він використовує міфічний образ Сізіфа – героя, що постійно змушений піднімати камінь на гору, тільки щоб той знову і знову скочувався вниз. Цей образ стає символом людського існування, абсурдного у своїй суті, але водночас нескінченного у своєму процесі. Камю стверджує, що Сізіф, хоча й усвідомлює абсурдність свого завдання, приймає його і навіть знаходить у ньому свободу. Це і є ключовий момент філософії Камю – абсурд не треба заперечувати чи намагатися подолати, його потрібно прийняти і жити у його межах [3].

Інший твір Камю – «Чума» – демонструє абсурд у соціальному контексті. У романі описується вигадане місто Оран, яке стикається з епідемією чуми. Хоча твір має алегоричний характер, символізуючи тоталітаризм і абсурдність страждань під час Другої світової війни, він також торкається універсальних філософських питань. У світі, де людські зусилля нібито позбавлені сенсу, оскільки чума продовжує вбивати незалежно від спроб її зупинити, Камю показує, що найважливіше – це сам процес боротьби, а не результат. Герої роману, незважаючи на марність своїх дій, не відмовляються від боротьби. Вони знають, що перемога над чумою може бути тимчасовою, але це не позбавляє сенсу їхні зусилля [4].

Головний герой, лікар Бернар Ріє, втілює ідею Камю про абсурд. Він продовжує лікувати людей, незважаючи на безнадійність ситуації, і це є яскравим прикладом «абсурдного героя». Камю показує, що в умовах абсурду людина може знайти сенс у самому акті боротьби, у своїх вчинках і виборі залишатися людиною навіть у найважчих обставинах. «Чума» демонструє ідею Камю про те, що навіть у світі, позбавленому сенсу, людина може знайти моральну відповідальність і сенс у своїх діях [5].

Камю також ставить під сумнів традиційні форми релігії та філософії, які намагаються знайти остаточний сенс у житті. У «Міфі про Сізіфа» він відмовляється від релігійних рішень, таких як віра у потойбічне життя або божественний план, оскільки вони, на його думку, лише маскують абсурдність життя, а не вирішують її. Натомість Камю пропонує прийняти абсурд і, не

шукаючи остаточних відповідей, жити у світі, де сенс життя формується з щоденних виборів і вчинків людини [6].

Філософія абсурду у творчості Камю акцентує на конфлікті між людським прагненням до сенсу і байдужістю світу. На прикладі творів «Чума» та «Міф про Сізіфа» Камю показує, що хоча абсурд неможливо подолати, його можна прийняти і знайти у ньому свободу. Людина, на думку Камю, не повинна шукати остаточних відповідей на свої запитання, натомість вона повинна жити і діяти, приймаючи абсурдність свого існування. Це і є суть абсурду – жити, незважаючи на його існування, і знаходити сенс у своїх діях, навіть якщо цей сенс тимчасовий і локальний.

Одним із ключових аспектів філософії абсурду Альбера Камю є те, що вона відображає певну реакцію на історичні й соціальні виклики ХХ століття. Камю, як і багато інтелектуалів його часу, був глибоко вражений подіями Першої та Другої світових війн, піднесенням тоталітарних режимів, а також наростанням відчуття відчуженості та відсутності сенсу в сучасному суспільстві. Його філософія абсурду виникає як своєрідна відповідь на ці історичні обставини і пропонує радикальний погляд на життя і смерть, сенс і безглуздя [7].

Однією з важливих тем, яка тісно переплітається з поняттям абсурду, є відчуженість, що характеризує сучасну людину. Камю вважає, що людина ХХ століття відчуває глибоке відчуження від світу, оскільки традиційні соціальні, релігійні та філософські системи перестають давати відповідь на важливі питання про сенс життя. У цьому контексті абсурд є відображенням цієї екзистенційної кризи.

Ця думка особливо виразно проявляється у творі «Чума», де Камю описує, як мешканці міста Оран спочатку не усвідомлюють загрози епідемії і живуть у своєму звичному рутинному існуванні. Вони відчужені не тільки від природи навколо них, але й один від одного. Ситуація з чумою порушує це відчуження і змушує героїв замислитися над своїм життям та його сенсом. Доктор Ріє, який протягом роману стає центральним носієм філософії Камю, сприймає життя як постійну боротьбу, незважаючи на абсурдність існування. Відчуження зникає тоді, коли люди починають боротися за життя та здоров'я інших людей, навіть у світі, де немає гарантій успіху. Це явище можна вважати певним «абсурдним солідаризмом», який Камю пропонує як одну з відповідей на абсурд [8].

Таким чином, у «Чумі» Камю показує, що відчуженість є результатом неусвідомлення абсурдності життя. Проте, як тільки людина усвідомлює абсурд і приймає його, вона здатна долати це відчуження і знаходити смисл у колективній боротьбі. Тож абсурд не веде до зневіри чи песимізму, а навпаки – до об'єднання і взаємної підтримки [9].

Важливим елементом філософії абсурду є питання свободи вибору. Камю вважає, що у світі, де не існує універсального сенсу або об'єктивних цінностей, людина є абсолютно вільною. Це і є одна з причин того, чому філософія абсурду не є песимістичною. Хоча абсурд заперечує можливість знайти остаточний сенс у житті, він, водночас, відкриває перед людиною безмежні можливості для творення власного сенсу.

Ця тема розкрита у «Міфі про Сізіфа», де Камю порушує питання про самогубство як одну з можливих відповідей на абсурд. Виходячи з того, що життя не має об'єктивного сенсу, людина може прийти до висновку, що єдиним розумним вибором є самогубство. Проте Камю заперечує таку можливість. Він стверджує, що життя варте того, щоб жити, навіть якщо воно абсурдне, бо саме це абсурдне життя надає людині можливість вибору. Приймаючи абсурд, людина може сама створювати свої власні цінності та сенс [10].

Свобода вибору також проявляється у «Чумі», де кожен з персонажів стоїть перед вибором: чи продовжувати боротися з хворобою, знаючи, що їхні зусилля можуть виявитися марними, чи здатися перед її руйнівною силою. Камю показує, що свобода вибору є невід'ємною частиною людського існування, і навіть у найскладніших ситуаціях людина здатна вибирати. Ця свобода, яка виникає в умовах абсурду, не приносить кінцевого сенсу, але вона надає життю нової якості – воно стає актом створення сенсу, а не його пошуку [11].

Ще однією важливою темою в контексті філософії абсурду є питання моралі. Якщо світ не має об'єктивного сенсу, то чи є місце для етики і моральних принципів? Камю стверджує, що навіть у світі без сенсу людина не повинна втрачати свої моральні орієнтири. Це є основною ідеєю його «повстання проти абсурду». Камю пропонує концепцію «повстанця» – людини, яка не погоджується з абсурдом, але замість того, щоб впасти у відчай або заперечувати його, вона вирішує діяти відповідально.

У «Чумі» герої твору, незважаючи на усвідомлення абсурдності своїх зусиль, продовжують діяти етично. Лікар Ріє лікує хворих, священник Панлю проповідує, намагаючись знайти релігійний сенс у катастрофі, а Жан Тарру виступає за активну боротьбу з чумою, незважаючи на те, що знає про свою можливу смерть. Ці персонажі демонструють, що у світі абсурду етика залишається важливою частиною людського існування [12].

Камю підкреслює, що етика абсурду полягає у відповідальності перед іншими. Людина, яка приймає абсурд, розуміє, що її дії мають значення не в контексті якогось кінцевого смислу, а у їхньому впливі на життя інших людей. Це робить боротьбу проти абсурду і страждання колективною справою, що має моральний сенс навіть у світі, позбавленому об'єктивної істини.

Хоча Камю часто асоціюють з екзистенціалістами, такими як Жан-Поль Сартр, він сам заперечував свою належність до цього філософського напрямку. Однак між екзистенціалізмом та абсурдизмом Камю є багато спільного. Наприклад, обидві філософії розглядають проблему сенсу життя і ставлять людину в центрі своїх міркувань.

Однак, якщо екзистенціалісти, такі як Сартр, наголошують на тому, що людина сама створює сенс життя через свої вибори, то Камю робить акцент на неможливості знайти сенс. Для Камю абсурд є фундаментальним станом людського існування, і, на відміну від екзистенціалістів, він не вірить, що людина здатна повністю подолати абсурдність життя через свої дії. Камю стверджує, що єдиний спосіб жити з абсурдом – це прийняти його і діяти, усвідомлюючи його постійну присутність [13].

Філософія абсурду Альбера Камю, яка найбільш яскраво представлена у творах «Чума» та «Міф про Сізіфа», залишається актуальною і сьогодні. У цих творах Камю показує, що абсурд є невід'ємною частиною людського існування, але він не повинен призводити до зневіри чи відчаю. Навпаки, абсурд можна прийняти як основу для життя, свободи вибору та моральної відповідальності. Камю наголошує, що навіть у світі, позбавленому сенсу, людина здатна знаходити моральні орієнтири і жити етично. Прийняття абсурду дає людині свободу творити власний сенс і діяти відповідально перед іншими, що робить життя цінним навіть у його безглузді.

Однією з важливих тем у філософії абсурду Альбера Камю є його ставлення до релігії та питання бога. У своїх творах Камю розмірковує над роллю віри в житті людини, яка стикається з абсурдністю існування. Абсурдний світ, за Камю, є світом без кінцевої істини, без надії на те, що будь-яка вища сила надасть сенс нашому життю. Він заперечує ідею традиційних релігійних відповідей на екзистенційні питання, стверджуючи, що вони пропонують втішні ілюзії, а не справжнє вирішення проблеми абсурду [14].

Зокрема, у творі «Міф про Сізіфа» Камю розглядає абсурд як реакцію на конфлікт між людським прагненням до сенсу і безглуздіям Всесвіту. Він заперечує можливість того, що релігія здатна дати відповідь на це протиріччя, оскільки будь-яка релігійна віра вимагає від людини прийняття чогось позараціонального – бога або вищого порядку. Це є прикладом «філософського самогубства», як називає Камю, коли людина, не витримавши абсурду, приймає віру у вищу силу і відмовляється від власної свободи мислення [15].

Натомість Камю підкреслює, що абсурдне існування людини має залишатися у межах цього світу, і жодна зовнішня сила не може запропонувати адекватного вирішення проблеми. Релігійна віра може надати людині тимчасову розраду, але справжнє рішення полягає у прийнятті абсурду і пошуку особистої свободи в межах цього безглузлого існування. Таким чином, Камю заперечує не тільки релігійний, але й теологічний сенс життя, стверджуючи, що людина повинна сама створювати свій сенс, незважаючи на абсурд [16].

Ця думка яскраво проявляється і в його романі «Чума». Камю зображає конфлікт між різними поглядами на релігію в умовах катастрофи. Священик Панлю спочатку проповідує, що чума – це кара Бога за гріхи, і тільки через віру люди можуть врятувати свої душі. Однак пізніше Панлю стикається зі смертю дитини, яка, на його думку, не заслуговувала такої долі. Це ставить під сумнів його релігійні переконання. Через цей конфлікт Камю показує, що навіть релігійні віруючі не можуть знайти остаточні відповіді на екзистенційні питання в умовах абсурду [17].

Таким чином, філософія абсурду Камю вказує на те, що релігійні концепції не здатні вирішити проблеми абсурду, оскільки вони базуються на ілюзіях та намаганні втекти від реальності. Людина повинна знайти сміливість прийняти абсурд і жити вільно, без віри в вищу силу або визначений сенс [18].

Висновки. Абсурд, як його розумів Альбер Камю, є ключовою категорією для розуміння сучасного буття. У світі, де немає абсолютних сенсів і вічних

цінностей, людина стикається з вибором: або прийняти абсурд як частину свого існування і продовжувати шукати власні смисли, або зневіритися і втратити свободу вибору. Камю показує, що бунт проти абсурду — це спосіб віднайти сенс у світі, де його немає. Твори Камю, такі як «Чума» та «Міф про Сізіфа», залишаються важливими джерелами для осмислення екзистенціальних питань, які стоять перед сучасною людиною в епоху трансформацій.

Дослідження філософії абсурду на основі творів Альбера Камю, зокрема «Чуми» та «Міфу про Сізіфа», демонструє значущість цієї концепції в контексті екзистенціальної філософії та літератури XX століття. Основні ідеї, розроблені Камю, залишаються актуальними як для індивідуального існування людини в сучасному світі, так і для суспільства в цілому. Висновки цього дослідження дозволяють глибше зрозуміти, як Камю розкриває сутність абсурду через свої художні твори та філософські трактати.

Абсурд у творах Камю виступає як центральна категорія, що характеризує не лише стан людини, але й її взаємини зі світом. Камю визначає абсурд як зіткнення людської потреби у сенсі з реальністю, що позбавлена будь-якого сенсу або логіки. Це зіткнення створює постійний екзистенційний конфлікт, де людина змушена шукати свій шлях, незважаючи на безглуздість буття.

На основі аналізу роману «Чума» можна зробити висновок, що абсурд для Камю є не лише філософською концепцією, але й етичною. Людина повинна визнати реальність абсурду і водночас діяти всупереч йому, проявляючи стійкість, мужність і гуманізм. Герої роману, такі як лікар, є втіленням моральної позиції Камю: незважаючи на усвідомлення абсурдності життя, людина повинна залишатися вірною принципам солідарності та боротьби проти страждань, навіть якщо вона знає, що кінцевий результат цієї боротьби — поразка.

У філософському есе «Міф про Сізіфа» Камю розкриває поняття абсурдного героя на прикладі міфологічного образу Сізіфа, який постійно котить камінь на гору, знаючи, що той знову скотиться вниз. Це є символом безглуздої праці, однак Камю знаходить у цьому образі можливість для ствердження життя: «Ми повинні уявляти собі Сізіфа щасливим» (Камю, 2016). Визнання абсурду не означає капітуляції перед ним, а навпаки — відкриває шлях до вільної і свідомої діяльності, спрямованої на створення власного сенсу.

Одним із ключових аспектів філософії абсурду Камю є взаємозв'язок між абсурдом і свободою. Людина, яка усвідомлює абсурдність свого існування, одночасно визнає, що ніщо не має об'єктивного сенсу. Це усвідомлення дозволяє людині відмовитися від ілюзій і традиційних метафізичних концепцій, таких як релігія або догми, і здобути справжню свободу.

У «Міфі про Сізіфа» Камю підкреслює, що абсурдна людина звільняється від спроб знайти універсальний сенс життя і починає створювати свій власний сенс через дії та бунт. Сізіф, попри свою важку долю, стає символом свободи, оскільки він не піддається абсурду, а приймає його як частину свого існування і продовжує діяти.

Список використаних джерел

1. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю - Київ: Фоліо, 2016. - 448 с.

2. Малівський А. Філософія абсурду Альбера Камю / А. Малівський - Дніпро: Наукова думка, 2019. - 93 с.
3. Камю А. Міф про Сізіфа (Пер. з фр. С. Гатальської) / А. Камю - Київ: Основи, 2001. - 238 с.
4. Набоков І. Абсурд у літературі ХХ століття / І. Набоков - Харків: Ранок, 2020. - 200 с.
5. Мішо П. Альбер Камю і абсурд / П. Мішо - Львів: Книжковий клуб, 2018. - 156 с.
6. Камю А. Чума / А. Камю ; пер. з фр. О. Терещенка. - Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2020. - 352 с.
7. Ліпський М. Філософія абсурду: актуальність Камю у ХХІ столітті / М. Ліпський. - Київ : Видавничий дім «Альтернатива», 2021. - 240 с.
8. Маковей Л. Людина і абсурд: концепції Камю / Л. Маковей. - Львів : Апріорі, 2022. - 288 с.
9. Камю А. Чума / А. Камю ; пер. з фр. Ю. Покальчука. - Київ : Видавництво Старого Лева, 2021. - 328 с.
10. Борисенко Д. Абсурд і свобода вибору у філософії Камю / Д. Борисенко. - Одеса : Літературний дім, 2020. - 204 с.
11. Гнатюк О. Екзистенціальна етика Альбера Камю / О. Гнатюк. - Харків : Астролябія, 2021. - 256 с.
12. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю. - Москва : Прогрес, 1995. - 190 с.
13. Сартр Ж. П. Екзистенціалізм – це гуманізм / Ж. П. Сартр. - Київ : Політвидав, 1964. - 173 с.
14. Гнатюк С. Релігія в філософії абсурду / С. Гнатюк. - Чернівці : Прут, 2019. - 208 с.
15. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю ; пер. О. Адамов. - Харків : Ранок, 2013. - 176 с.
16. Славін Б. Екзистенційні пошуки і абсурд у Камю / Б. Славін. - Київ : Сучасник, 2021. - 240 с.
17. Лепський А. Чума Камю та релігійна етика / А. Лепський. - Львів : Дух і Літера, 2018. - 192 с.
18. Камю А. Чума / А. Камю ; пер. з фр. Л. Сліпак. - Київ : Критика, 2010. - 320 с.

Фікрет ГУСЕЙНОВ,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
ОПП «Харчові технології»,

Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н., професор
кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін,
Міжнародний гуманітарний університет, місто Одеса, Україна

ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕАЛИ ЦИЦЕРОНА

«Справжня мудрість полягає в розумінні, що доброчесність є основою всіх людських дій.»

Марк Тулій Цицерон

Цицерон, один із найзначніших філософів та ораторів Римської імперії, представив у своїх працях глибокі філософські ідеали, що вплинули на розвиток західної філософії. Його філософські погляди базуються на інтеграції етики, політики та риторики, що робить його думки надзвичайно актуальними в